

STUDENTSKÉ PŘÍSPĚVKY

Právní úprava použití zbraní bezpečnostními složkami proti osobám v letech 1918–1938 a v současnosti

Pavel Salák*

Ve svém článku bych chtěl porovnat jaké byly podmínky pro použití zbraní za první republiky s podmínkami podle současné platné právní úpravy. Jsem si vědom toho, že velký časový odstup mezi oběma obdobími není pro takovéto srovnání příliš vhodný, nicméně se domnívám, že řada tehdejších názorů a hodnocení jednotlivých problémů této otázky i v současné době stojí za zamyšlení.

Než se začnu věnovat samotné problematice užití zbraní bezpečnostními orgány za první republiky, chtěl bych nejprve ve stručnosti charakterizovat organizaci těchto orgánů.

Organizace bezpečnostních složek první republiky navázala na předcházející organizaci rakousko-uherskou a tvořilo ji tedy jednak četnictvo a jednak policie, která se dále dělila na obecní a státní a dále pak na uniformovanou a neuniformovanou. Jak policie tak i četnictvo byly podřízeny ministerstvu vnitra. U četnictva jeho podřízení tomuto ministerstvu bylo bodem mnoha svárů mezi ministerstvem vnitra a ministerstvem národní obrany¹. Proto byly záležitosti četnictva výslovně převedeny do působnosti ministerstva vnitra zákonem č. 218/1920 ze dne 31. března 1920. Stejně jako dnes, mohlo být na ochranu ve-

řejného pořádku použito i vojska, tedy tzv. „vojenská asistence“.

Výzbroj řadových příslušníků těchto orgánů nebyla příliš odlišná od výzbroje armádní. Tvořili ji šavle, bajonet, pistole a opakovací puška². Tyto zbraně byly různě kombinovány s ohledem na hodnost, na to, zda se příslušník bezpečnostního orgánu nacházel ve službě či nikoliv a také s ohledem na specifika jednotlivých druhů výkonu služby (např. v kanceláři, v terénu, motorizovaný příslušník atp.) Obě bezpečnostní složky měly ve výzbroji i jistý počet kulometů, tento fakt je pro zaměření tohoto článku nepodstatný. Naopak je velmi zajímavé, že jako zbraň byl hodnocen i obušek. Rovněž užití koní, respektive jezdeckta, je upraveno v ustanovení § 26 předpisu G–10 čs. braně moci „Směrnice pro vojenská asistence“, které stanovuje podmínky pro užití zbraní. V současné době jsou oba tyto prostředky zahrnuty v § 38 zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky (dále jen zákon) pod pojem donucovací prostředky. Prvorepublikové předpisy užívaly pouze termín zákrok, který zahrnoval stupnici úkonů bezpečnostního orgánu od pouhého napomenutí až po použití zbraně.³ Zároveň platilo pravidlo, že zbraň musí být užitá k tomu, k čemu

* Pavel Salák, student Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

¹ Zákonem č. 1/1895 bylo rakousko-uherské četnictvo podřízeno ministerstvu pro zemskou obranu. Pod ministerstvo vnitra se – již československé četnictvo – dostalo dne 27. 11. 1918. MNO se však ještě dlouhou dobu a různými cestami snažilo získat četnictvo pod svou kontrolu. viz: P. MACEK, L. UHLÍŘ: Dějiny policie a četnictva II. díl. Československá republika 1918–1939. Praha 1999, s. 52. Nesmíme zapomenout, že četnictvo, na rozdíl od policie bylo vojensky organizovaným sborem strážným (§ 1 zákona č. 299/1920 Sb. z. a n.).

² Šlo o zbraně obdobné jako armádní, nejprve (až do r. 1934) opakovací puška Manlicher vz. 1895, posléze četnictvo a Finanční stráž byly vybaveny opakovacími puškami ČZ vz. 33. Tato se od armádní pušky vz. 24 odlišovala v zásadě jen kratší hlavní. Rovněž bodák měl, oproti armádnímu, čepel dlouhou jen 250mm.

³ Zárokem bylo: napomenutí, udání (tj. oznámení příslušnému orgánu), předvedení, zatčení, přiložení svěracích řetízků, užití zbraně. P. MACEK, L. UHLÍŘ: Dějiny policie a četnictva II. díl. Československá republika 1918–1939. Praha 1999, s. 90 an.

je svým charakterem určena – tedy k úderům obušek, střelné zbraně pak výhradně ke střelbě (vyjma pušky s bodákem, kde byl jeho nasazením účel zbraně poněkud pozměněn). Každé užití zbraně pak muselo být hlášeno služebnímu úřadu a nadřízenému.⁴

Užití zbraně pak bylo upraveno jednak obecně v § 13 Zákona o četnictvu, jednak speciálně pro případy sročení a shluknutí lidu. Pro obojí platily obecné zásady, zejména snaha co nejvíce šetřit lidské životy. Druh užití zbraně měl být přiměřený druhu a způsobu, místu a době útoku. Zásah nesměl způsobit škodu nezúčastněným osobám. Povinností bylo také poskytnutí první pomoci nebo zprostředkování lékařské pomoci zraněným osobám. V neposlední řadě sem patří i výše zmíněné hlášení každého použití zbraně. Zasažovali semknutý oddíl, dělo se tak na povel velitele, v případě, že bylo oddílů více, poslouchaly se rozkazy velitele prvního oddílu.

Ustanovení § 13 taxativně vymezovalo užití zbraně na tyto případy:

- a) Nutná obrana, kdy je odvrácen učiněný útok. Od novely z r. 1928 mohlo jít i o útok ještě neučiněný, avšak bezprostředně hrozící. Útok nemusel nutně směřovat na příslušníka bezpečnostních složek, zbraně se smělo užít i byl-li ohrožován život jiných osob.
- b) Jestliže se nebezpečný zločinec, proti kterému zákrok směřuje, na vyzvání nevzdá a nebo se zdráhá opustit úkryt. Toto ustanovení přibýlo rovněž novelou z r. 1928 a do současné doby se prakticky nezměnilo.
- c) Nešlo-li jinak překonat odpor směřující ke zmaření jeho služebního výkonu.
- d) Zamezení v útěku nebezpečnému zločinci, kterého není možné jinak zadržet.

Novelou také bylo stanoveno, že pro zakročování semknutých četnických oddílů pod jednotným vedením a velením při shluknutích a sroceních lidu, platí pro použití zbraní předpisy platné v tomto směru pro vojsko. Tímto předpisem byla již výše zmíněná směrnice G-10. Otázce zásahů proti takovému srocení se, zejména v druhé polovině třicátých let, věnovala zvláštní pozornost realizovaná řadou speciálních opatření (např. nařízení vlády 51/1936 Sb. z. a n., intimát předsednictva ministerské rady č.j. 5144/1937 m. r. ze dne 27.2. 1937⁵). Je však třeba říci, že právě ve třicátých letech prezidium Ministerstva vnitra vyzývalo k tomu, aby se užití zbraní omezilo jen na nejkrajnější případy.

Podmínky, jež byly předpokladem pro „zakročení zbraní“ při shromážděních lidu, upravoval § 26 směrnice G-10⁶:

- a) Útok jedné nebo více osob, přičemž muselo jít o útok bezprávný – tedy stojící v rozporu s právními předpisy. Bylo jedno, zda byl útok zaměřen proti bezpečnostním orgánům, nebo proti někomu jinému.
- b) Útok přítomný, tedy musel alespoň přímo hrozit a nesměl již být ukončen. Kdy je útok dokonán záviselo na jeho rázu, takže např. útok střelnou zbraní nebyl dokonán, dokud pachatel – třeba již jen pasivně – držel zbraň v rukou.
- c) Obrana potřebná, která neměla překročit meze, jichž bylo třeba k odvrácení útoku. Pro míru obrany nebyla rozhodující hodnota napadeného statku, nýbrž pouze intenzita a trvání útoku. Zde je třeba poznamenat, že pojem „nutná obrana“ byl chápán subjektivně, nikoliv objektivně a ten, který je vystaven útoku pak mohl použít takové obrany, kterou pokládal za potřebnou pro potlačení útoku. Nezaviněné nadhodnocení významu útoku mu pak nemělo být přičítáno k tíži.
- d) Útok musel směřovat proti „statkům chráněným“, tedy životu, tělu, osobní svobodě a majetku.

Obranou pochopitelně nesměly být poškozeny osoby nezúčastněné, avšak byl-li v nebezpečí přímo člen bezpečnostních složek nebo chráněná osoba, mohlo být použito zbraní bez ohledu na to, kdo jimi bude zasažen. V tomto případě se však již jednalo o stav nouze (nyní krajní nouze – pozn. autor.).

Další podmínkou užití zbraně byla výslovná žádost zmocněného představitele politické správy. Pokud došlo k útoku na majetek, svobodu, život či tělo kohokoliv, mohl zasahující bezpečnostní orgán užít samovolně zbraň jen tehdy, nebyl-li oprávněný zmocněnec přítomen, nebo byl-li mu projev protiprávně jednajícími osobami znemožněn. Zcela nezávisle na svolení přítomného zmocněnce byli zasahující ochránci pořádku oprávněni použít zbraně jen v několika taxativně stanovených případech, obecně tehdy, byli-li napadeni, ať už střelbou, či „skutečným vztažením ruky“. Možnost použití zbraně však byla dána i v případě, na tyto je „napřáno“ srocením v nepřátelském úmyslu a se zbraněmi v rukou, nebo s předměty, které slouží k zesílení útoku. Zbraň bylo dokonce možné použít i v případě, kdy ze strany davu, byť i neozbrojeného, hrozilo zasahující jednotce zbavení akční volnosti. V souvislosti s tímto ustanovením si musíme uvědomit, že četníkovi, který se nechal bez většího odporu odzbrojit, hrozil za toto odzbrojení postih. Výslovně však bylo stanoveno, že zbraň nemá být použita při ojedinělých výzvách či pokřiku, neboť jde o jev se srocením lidu spojený.

⁴ P. MACEK, L. UHLÍŘ: Dějiny policie a četnictva II. díl. Československá republika 1918–1939. Praha 1999, s. 51.

⁵ P. MACEK, L. UHLÍŘ: Dějiny policie a četnictva II. díl. Československá republika 1918–1939. Praha 1999, s. 40.

⁶ O. PINKAS, J. ERHART: Sbírnka četnických předpisů. Svazek I., J. Gurek, Kroměříž, 1924, s. 107 an.

Použití zbraně předcházela, pokud to poměry umožňovaly, trojí výzva k rozchodu, k níž byl oprávněn buď zmocněnec státní správy, nebo velitel zasahující jednotky. V případě neuposlechnutí jako první měla být nasazena jízda. Jejím úkolem bylo účastníky sročení rozdělit. Předpis však zároveň upozorňuje, že dlažba je pro zásah jezdeckta nebezpečná, jelikož koním hrozí pád, což by mohlo způsobit zranění jak zvířatům tak i lidem. V předpisu je proto obsaženo doporučení, aby jezdectvo bylo použito pouze v případě, kdy je srocování v počátcích. V případě, že jízda byla neúspěšná – nebo nebyla nasazena – nastupovaly pěší jednotky s bodákem, přičemž cíl byl stejný, tedy sročení rozdělit, respektive vytlačit. Při tom měli být obzvláště šetřeny ženy, děti a starí lidé, pouze však v případě, že byli neozbrojeni. Z rozhodnutí Prezidia Ministerstva vnitra ze dne 20. 12. 1932 pak muselo bodákovému útoku předcházet užití obušků.

Teprve v případě, kdy i bodákový útok se ukázal neúčinným, mohlo být užito střelné zbraně. Tomuto užití mělo „pokud možno“ předcházet znamení polnicí. Při střelbě pak „budte vzati na mušku vůdcové a nejnebezpečnější provinilci“. Je pochopitelné, že i zde bylo cílem „provinilci“ pouze zabránit v pokračování jeho činnosti po případě usnadnit jeho zajištění, nikoliv jej zabít. Za pozornost však jistě stojí fakt, že se nikde nehovoří o varovném výstřelu, lze usuzovat, že tento institut byl vynechán záměrně, jelikož narozdíl od mířené střelby je zde větší nebezpečí zasažení neúčastněných osob.

V současnosti platí pro použití zbraně policistou ustanovení pátého oddílu zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR. Zákon rozlišuje mezi použitím zbraně a donucovacího prostředku. V § 38 odst. 1 zákona je vypočítáno celkem třináct druhů možných donucovacích prostředků, přičemž zde však nenalezneme obecnou legální definici donucovacího prostředku. Jelikož však výčet v § 38 odst. 1 zákona je taxativní, můžeme tedy donucovací prostředek definovat jako policejní úkon jmenovaný v tomto výčtu a splňující podmínky stanovené v dalších ustanoveních § 38 zákona.

Prvním předpokladem pro užití donucovacího prostředku je existence určitého protiprávního jednání. Policista, dříve než donucovací prostředky použije, je povinen osobu, proti níž zakročuje, vyzvat, aby od takového jednání upustila. Zároveň s tím ji musí varovat, že jinak použije donucovacích prostředků. Toto varování není nutné, jestliže to okolnosti (ohrožení zdraví či života policisty nebo jiné osoby), či povaha věci (např. § 38 odst. 1 písm. g) – technické prostředky sloužící k zabránění odjezdu vozidla) neumožňují. Volba donucovacího prostředku závisí na rozhodnutí policisty, který tak učiní na základě dané situace. Donucovací prostředek má být volen tak, aby jím bylo dosaženo účelu sledovaného zákrokem – tedy zamezení protiprávní činnosti – zároveň však by to měl být prostředek nezbytně nutný k překonání odporu. Policista je však omezen tím, že by neměl osobě, vůči

níž zasahuje, způsobit újmu, jež by byla zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.

Tyto v podstatě velmi volné hranice mají reflektovat skutečnost, že každý zákrok má svá specifika a tudíž nějaká přesnější pravidla by mohla policisty značně paralyzovat. Svou obecností tak zvětšují prostor pro uvážení zakročujícího policisty. Na druhou stranu je jimi omezen, aby z jeho strany nedocházelo ke zneužití donucovacích prostředků. Bohužel je tak vyvolána i nejistota a zejména hrozba pracovníprávního a dokonce i trestního postihu pak může způsobit, že policista bude volit mírnější a méně efektivní zákrok, což by mohlo ohrozit jeho úspěšnost. Je otázkou, zda jednání policisty hodnotit objektivně, nebo subjektivně.

Použití zbraně policistou pak upravuje § 39 zákona, který také definuje, co se zbraní pro účely tohoto zákona rozumí; zbraň střelná, bodná nebo sečná (§ 39 odst. 2) s výjimkou „speciálních zbraní“, které rovněž definuje tento zákon. Užitím zbraně se pak rozumí takové její využití k takovému účelu, za kterým byla sestrojena – u střelné zbraně tedy střelba. Jiné využití zbraně je upraveno v § 38 zákona, kde jde o donucovací prostředek, který má jednak protivníka zastrašit (§ 38 odst. 1 písm. l) – hrozba střelnou zbraní, písm. m) – varovný výstřel) jednak nevyužívá zbraní k tomu účelu, za jakým byla sestrojena (§ 38 odst. 1 písm. k) – úder střelnou zbraní). Jak je patrné i z jejich umístění na samotném konci ve výčtu § 38 odst. 1 zákona, jde o nejrazantnější donucovací prostředky, které jsou zároveň velmi nebezpečné (zejména úder pistolí, neboť již došlo k několika případům samovolného výstřelu).

Ustanovení § 39 odstavce 1 zákona již upravuje právě podmínky použití zbraně za účelem, pro nějž byla zkonstruována. Oproti prvorepublikové úpravě byl výčet možných situací, opět taxativní, rozšířen na devět. Policista může užít zbraň i proti osobě, proti níž byl zásah donucovacím prostředkem neúčinný (§ 39 odst. 1 písm. h) zákona) a proti osobám, které útočí na střežený objekt (§ 39 odst. 1 písm. e) zákona). Zbraň je také možno použít k zastavení dopravního prostředku, jehož řidič svou jízdou ohrožuje životy, zdraví a majetek ostatních občanů, anebo se nachází v blízkosti státní hranice § 39 odst. 1 písm. f) a g) zákona). V obou těchto případech může být zbraň užitá jen v tom případě, že řidič takového prostředku nereagoval na předchozí výzvy k zastavení. Zbraň může být použita také v případě, kdy je třeba zneškodnit zvíře, jež ohrožuje zdraví nebo životy osob (§ 39 odst. 1 písm. i) zákona). Tato úprava byla prakticky beze změn převzata ze zákona č. 40/1974 Sb. o Sboru národní bezpečnosti.

Obdobně jako u donucovacích prostředků je policista povinen, kde to povaha věci nebo situace umožňuje, osobu chováající se protiprávně vyzvat k upuštění od tohoto jednání s výstrahou, že bude použito zbraně. Problematické je ustanovení § 39 odst. 5 záko-

na, podle kterého je policista povinen co nejvíce šetřit života osob, proti kterým zasahuje.⁷ V tom Š. Hundák vidí další omezení, jež ještě více zužuje podmínku přiměřenosti.⁸ Toto ustanovení bylo do současné úpravy převzato ze zákona č. 40/1974 Sb. o Sboru národní bezpečnosti, tedy v období značně odlišném od současné doby.

Prvním z důvodů užití zbraně je nutná obrana nebo pomoc v nutné obraně (§ 39 odst. 1 písm. a) zákona). Podmínkou je zde přímo hrozící nebo trvajících útok na příslušníka policie, popřípadě na život či zdraví jiné osoby. Také otázka, definování trvajících útoku není právní normou upravena, což značně stěžuje policistům – a nejen jim – rozhodování, zda určité jednání lze nebo již nelze hodnotit za trvajících útok.

Nyní se opět vracím k podmínce dané § 39 odst. 5 zákona. Ve své podstatě toto ustanovení ještě více zužuje podmínky podle § 13 trestního zákona pro splnění nutné obrany. Ustanovení § 15 trestního zákona přitom stanoví, že trestný čin nespáchá ten, kdo užití zbraně v mezích zmocnění příslušných zákonných předpisů. Z toho ovšem můžeme argumentem opaku vyvodit, že ten, kdo všechny podmínky těchto předpisů nedodrží, trestný čin spáchá. V případě zakročujícího policisty by pak mohlo jít o trestný čin překročení pravomocí veřejného činitele (§ 158 odst. 1 písm. b) trestního zákona). Pokud bychom ale připustili takovýto výklad, pak by příslušníci policie byli v použití zbraní znevýhodněni nejen proti příslušníkům bezpečnostních agentur, nýbrž dokonce i proti běžným občanům. Komentář k trestnímu zákonu sice uvádí, že zvláštní ustanovení o použití zbraně nevylučují nutnou obranu podle § 13 trestního zákona, avšak je zde třeba se připojit k názoru J. Kuchty, který požaduje, aby ustanovení § 13 trestního zákona a § 39 odst. 5 zákona o Policii ČR byla dána do souladu.⁹

Další případ užití střelné zbraně (§ 39 odst. 1 písm. b) zákona) je skutečně doslovně přebrán z prvo-republikových předpisů, tedy ze zákona č. 299/1920 Sb. z. a n. po jeho novelizaci v r. 1928, a týká se použití zbraně proti pachateli, který se nevzdá, anebo se zdráhá opustit svůj úkryt. Avšak i zde narážíme na výkladový problém, neboť použití zbraně podle tohoto ustanovení je možné pouze proti nebezpečnému pachateli. Zákon přitom neříká, jaká jsou kritéria pro určení nebezpečnosti pachatele. Tutéž podmínku klade i ustanovení § 39 odst. 1 písm. d) – zamezení v útěku nebezpečného pachatele. Obdobně je tomu i v zákoně

o obecní policii¹⁰, takže jak policisté tak strážníci mohou vycházet pouze z toho, jak „nebezpečného pachatele“ definuje komentář k zákonu o Policii ČR.¹¹ Jde zejména o:

- a) pachatele zvlášť závažného úmyslného trestného činu uvedeného v § 41 odst. 2 trestního zákona,
- b) pachatel úmyslného trestného činu, k jehož stíhání je Česká republika zavázána vyhlášenou mezinárodní smlouvou,
- c) pachatel jiného závažného úmyslného trestného činu, kterého policista přistihl při činu,
- d) osoba uprchnuvší z vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody,
- e) pachatel, kterého podle jiných okolností policista důvodně pokládá za zvlášť nebezpečného pro život a zdraví jiných osob (např. ozbrojený pachatel).

Podíváme-li se na tento výčet, pak zjistíme, že je pouze demonstrativní a zejména poslední bod umožňuje rozšířit okruh osob, proti nimž by mohla být zbraň užitá. Rovněž zde je však demonstrativnost výčtu výrazem respektování specifických jednotlivých situací a snahou umožnit policistům na tyto situace pružně a účinně reagovat. Velkým nedostatkem je však fakt, že tento výklad není zákonodárcem autorizován, není tedy závazný ani pro policii, ani pro soudy. Obdobně chybí i legální výklad „nebezpečného útoku“ v ustanovení § 39 odst. 1 písm. e) zákona – použití zbraně k odvrácení nebezpečného útoku, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě k upuštění od útoku. Komentář k zákonu zde uvádí jednak útok trhavinami, ale i útok skupiny osob vedený za účelem násilného proniknutí do tohoto prostoru. Z jeho textu by bylo možné dovodit, že zbraň by se v případě útoku více osob mohla použít i v případě, že by tyto osoby nebyly ozbrojeny. Nebezpečnost útoku se pak má posuzovat s ohledem na situaci.¹² Rovněž výklad „závažného služebního zákroku“ pro ustanovení § 39 odst. 1 písm. c) – nelze-li jinak překonat odpor směřující ke zmaření jeho závažného služebního zákroku – není legálně definován. Zde bych navíc odkázal na to, co bylo napsáno výše o použití zbraně četnictvem. Ustanovení § 13 Zákona o četnictvu hovořilo o jakémkoliv, nikoliv pouze závažném, služebním zákroku. Další ustanovení § 39 odst. 1

⁷ Ještě zajímavější je obdobné ustanovení § 20 odst. 5 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Zde je strážník povinen šetřit nejen život, ale dokonce i zdraví osoby, proti níž zakročuje. Naopak u osob třetích je povinen neohrozit je pouze na životě! viz. D. HAVRÁNEK: Použití střelné zbraně příslušníky Policie ČR a strážníky obecních policií. Kriminologický sborník, 3/1998, s. 30–36.

⁸ Š. HUNDÁK: K některým problémům použití střelné zbraně příslušníky policie v nutnej obrane podľa zákona ČNR č. 283/1991 Zb. O Policii Českej republiky. Kriminologický sborník, 9/1993, s. 414 an.

⁹ J. KUCHTA: Nutná obrana. MU Brno, 1999, s. 182 an.

¹⁰ D. HAVRÁNEK: Použití střelné zbraně příslušníky Policie ČR a strážníky obecních policií. Kriminologický sborník, 3/1998, s. 34.

¹¹ E. HORZINKOVÁ, B. ČECHMÁNEK: Zákon o Policii České republiky a související předpisy. Praha, 1999, s. 117.

¹² E. HORZINKOVÁ, B. ČECHMÁNEK: Zákon o Policii České republiky a související předpisy. Praha, 1999, s. 118.

zákona již upravují užití zbraně proti věci – ať již jde o dopravní prostředek, nebo zvíře – a nebudu se jimi proto blíže zabývat.

Užití zbraně příslušníky Policie ČR pod jednotným velením upravuje pouze § 42 zákona. Podle něj je oprávněn vydat rozhodnutí k použití zbraně pouze velitel jednotky, popřípadě nadřízený velitel, který tím přebírá velení až do konce zákroku. Na velitele, který takovýto pokyn vydá, pak přechází z jednotlivých policistů povinnosti z použití donucovacích prostředků a zbraně dané právními předpisy. Toto ustanovení je zcela nedostatečné. Téměř to působí dojmem, že zákonodárce ani nepředpokládal, že by k takovéto situaci mohlo někdy dojít. Obávám se ale, že zde nejde o problém čistě právní, nýbrž i o otázku politickou nebo možná lépe společenskou. Bohužel v naší společnosti stále panuje mýtus policie, coby represivního orgánu a zejména u demonstrací se poukazuje na „obdobné“ chování za totality. Tento názor pak nachází odraz i v právních předpisech. V naší demokracii, bohužel, stále mnoho lidí volá po „svých právech“, přičemž však zapomínají, že právo s sebou nese i povinnost a odpovědnost. Řada lidí se dovolává

ochrany svých „základních lidských práv“ a pravděpodobně si neuvědomuje, že k zásahu do těchto jejich práv došlo následkem porušení povinností jim daných. Rozhodně není dobré zastánce jiného názoru utopit v krvi, je však třeba si položit otázku, zda pro demokracii a právní stát je nebezpečnější razantní zásah proti osobám porušujícím vědomě a úmyslně zákon, nebo neustálé odvolávání se – pod zástěrkou humanity a lidských práv – na práva a svobody pro osoby, které zákon uznávají pouze v případě, když se jim to hodí a demokracie ve své podstatě zneužívají. Je na čase si toto uvědomit a podle toho s nimi také jednat. Neustálé ustupování osobám, které nehodlají respektovat právní řád jako celek a „svými právy“ narušují práva druhých může v konečné fázi vést až k naprosté anarchii.

Závěrem bych chtěl zmínit myšlenku, kterou bylo zdůvodněno použití zbraní ve směrnici G-10: *„Není povinností nikoho, aby uhnul bezprávnému jednání a jest oprávněn každý opřít se mu všemi prostředky, které má k dispozici, tedy tím spíše vojsko“* (policie, četnictvo – pozn. autor) *povolané k ochraně právního řádu.*